

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Ajankohtaista kuntataloudesta

Taloustorstai

2.5.2019

Minna Punakallio
@MinnaPunakallio

Talous- ennusteet päivittyneet

Suomen kansantalous nyt ja ennusteet

- <https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/talous/paaekonomistin-palsta>
- Lisää materiaalia
 - Suomen Pankin,
 - valtiovarainministeriön ja
 - esimerkiksi eri pankkien nettisivuilla

Talous

Opetus ja kulttuuri

Sosiaali- ja terveysasiat

Yhdyskunnat ja ympäristö

Elinvoima ja työllisyys

Osallistuminen ja vuorovaikutus

Asiantuntijapalvelut / Talous / Pääekonomistin palsta

På svenska

Tulosta

Pääekonomistin palsta

14.2.2019

MINNA PUNAKALLIO

PÄÄEKONOMISTI

LINJOILLA

Tervetuloa Kuntaliiton pääekonomistin Minna Punakallion palstalle! Tällä sivustolla käsittelemme ajankohtaisia talouteen liittyviä asioita. Mukana on myös keskeisiä luentomateriaaleja ja diaesityksiä.

[Voit seurata minua Twitterissä @MinnaPunakallio](#)

Pääekonomistin vinkkilista

- Vinkki 1: Mielenkiintoisia raportteja liikkeellä
- Vinkki 2: Kuntatalouden tila 2018
- Vinkki 3: Tilinpäätösarvioledot ja Kuntaliiton talous- ja rahoitusfoorumi (Rafo)
- Vinkki 4: Uusi peruspalvelujen hintaindeksi

Kansantalouden ennustelukuja vuodelle 2019

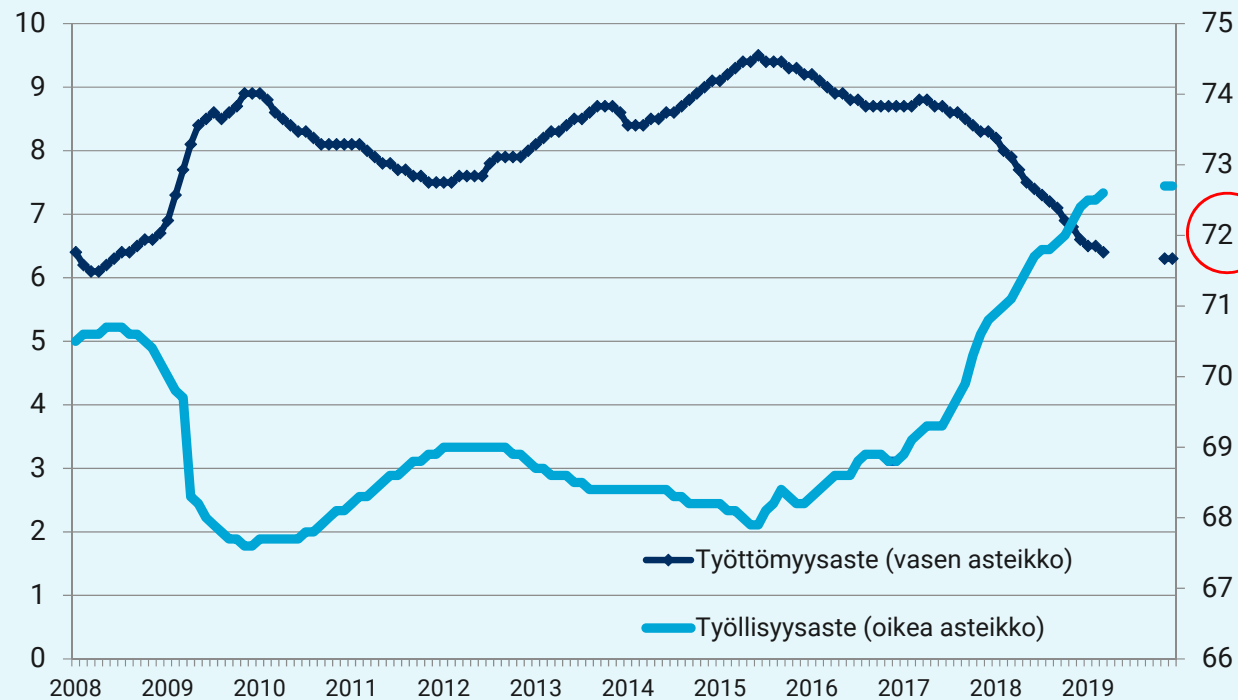
Laitos	Julkaisu- ajankohta 2018/2019	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
OECD	marraskuu	1,8	6,9	..	..
Suomen Pankki	joulukuu	1,9	7,2	2,4	1,3
Hypo	tammikuu	1,5	7,0	2,5	1,5
OP	tammikuu	1,6	6,5	2,5	1,4
Nordea	tammikuu	1,5	6,5	2,5	1,2
Euroopan komissio	helmikuu	1,9	7,2 (marras)	..	..
S-Pankki	maaliskuu	1,6	6,7	2,3	1,3
Aktia	maaliskuu	1,7	6,5	..	1,5
PTT	maaliskuu	1,5	6,0	2,3	1,2
ETLA	maaliskuu	1,4	6,7	2,2	1,2
Danske Bank	maaliskuu	1,7	6,5	2,5	1,3
VM	maaliskuu	1,7	6,3	2,8	1,2
Handelsbanken	huhtikuu	1,5	6,5	2,3	1,2
PT	huhtikuu	1,4	6,6	2,7	1,4

Kansantalouden ennustelukuja vuodelle 2020

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2018/2019	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
OECD	marraskuu	1,6	6,5	..	..
Suomen Pankki	joulukuu	1,7	7,1	2,7	1,5
Hypo	tammikuu	1,5	6,5	2,5	1,5
OP	tammikuu	0,8	6,5	2,5	1,4
Nordea	tammikuu	1,0	6,3	2,7	1,6
Euroopan komissio	helmikuu	1,7	6,9 (marras)	..	..
S-Pankki	maaliskuu	1,4	6,5	2,2	1,4
Aktia	maaliskuu	1,3	6,3	..	1,6
PTT	maaliskuu	1,8	5,8	2,4	1,4
ETLA	maaliskuu	1,2	6,7	2,8	1,4
Danske Bank	maaliskuu	1,2	6,4	2,5	1,5
VM	maaliskuu	1,4	6,1	3,3	1,5
Handelsbanken	huhtikuu	1,0	6,5	2,5	1,4
PT	huhtikuu	1,5	6,5	2,1	1,5

Työmarkkinoiden tila

Työttömyys- ja työllisyysasteen trendi, prosenttia

Juha Sipilän
hallituksen
työllisyys-
tavoite

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus 26.4.2019, ennuste VM Taloudellinen katsaus, kevät 2019

Kuntatalouden ennuste päivitettiin 4.4.2019

- [Kuntatalousohjelma](#) ja [julkisen talouden suunnitelma](#) julki 4.4.2019
 - [Kuntaliiton yhteenveto](#) keskeisistä päätöksistä
 - [Kalvot](#) ennusteesta
 - Tekninen, uutta hallitusohjelmaa edeltävä kierros. Uutta kuitenkin kahden kuntien valtionosuusjärjestelmään suunnitellun uuden kannustinjärjestelmän peruuntuminen
 - kuntien käyttötalouden menojen kannustinjärjestelmä
 - kuntien rakennuskannan kehittämisen ja tilojen käytön tehostamisen kannustinjärjestelmä
 - Jäljelle jäi kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmä (40 milj. € v. 2020)
- Ennusteessa kuntien toimintamenot kasvavat tänä vuonna 2,7 % ja 3,4 % ensi vuonna.
- Tulopuolella kuluvana vuonna vahvistuvat verotulot ja ensi vuonna valtionosuudet.
- Tilikauden tulos pysyy hieman nolla yläpuolella. Rahoitusjäämä raskaasti miinuksella.

Kuntien ja kuntayhtymien talous, mrd.€ (painelaskelman mukaan)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Toimintakate	-27,50	-28,55	-29,42	-30,59	-31,72	-32,90	-34,10
Verotulot	22,55	22,44	23,80	24,56	25,49	26,29	27,05
Käyttötalouden valt.os.	8,54	8,49	8,29	9,28	9,41	9,80	10,23
Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,37	0,32	0,27	0,17	0,08	-0,02	-0,11
Vuosikate	3,96	2,70	2,93	3,42	3,25	3,17	3,06
Poistot	-2,82	-2,74	-2,84	-2,94	-3,04	-3,14	-3,24
Satunnaiset erät, netto	0,14	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06
Tilikauden tulos	1,28	0,02	0,14	0,53	0,26	0,08	-0,13
Tulorah. korjauserät	-0,53	-0,41	-0,41	-0,41	-0,41	-0,41	-0,41
Tulorahoitus, netto	3,57	2,35	2,57	3,06	2,89	2,81	2,70
Investoinnit, netto	-3,46	-3,84	-4,08	-4,27	-4,35	-4,45	-4,40
Rahoitusjäämä ¹⁾	0,11	-1,48	-1,50	-1,21	-1,45	-1,65	-1,70
Lainakanta	18,42	19,41	20,98	22,25	23,76	25,47	27,23
Rahavarat	6,40	6,02	6,02	6,02	6,02	6,02	6,02

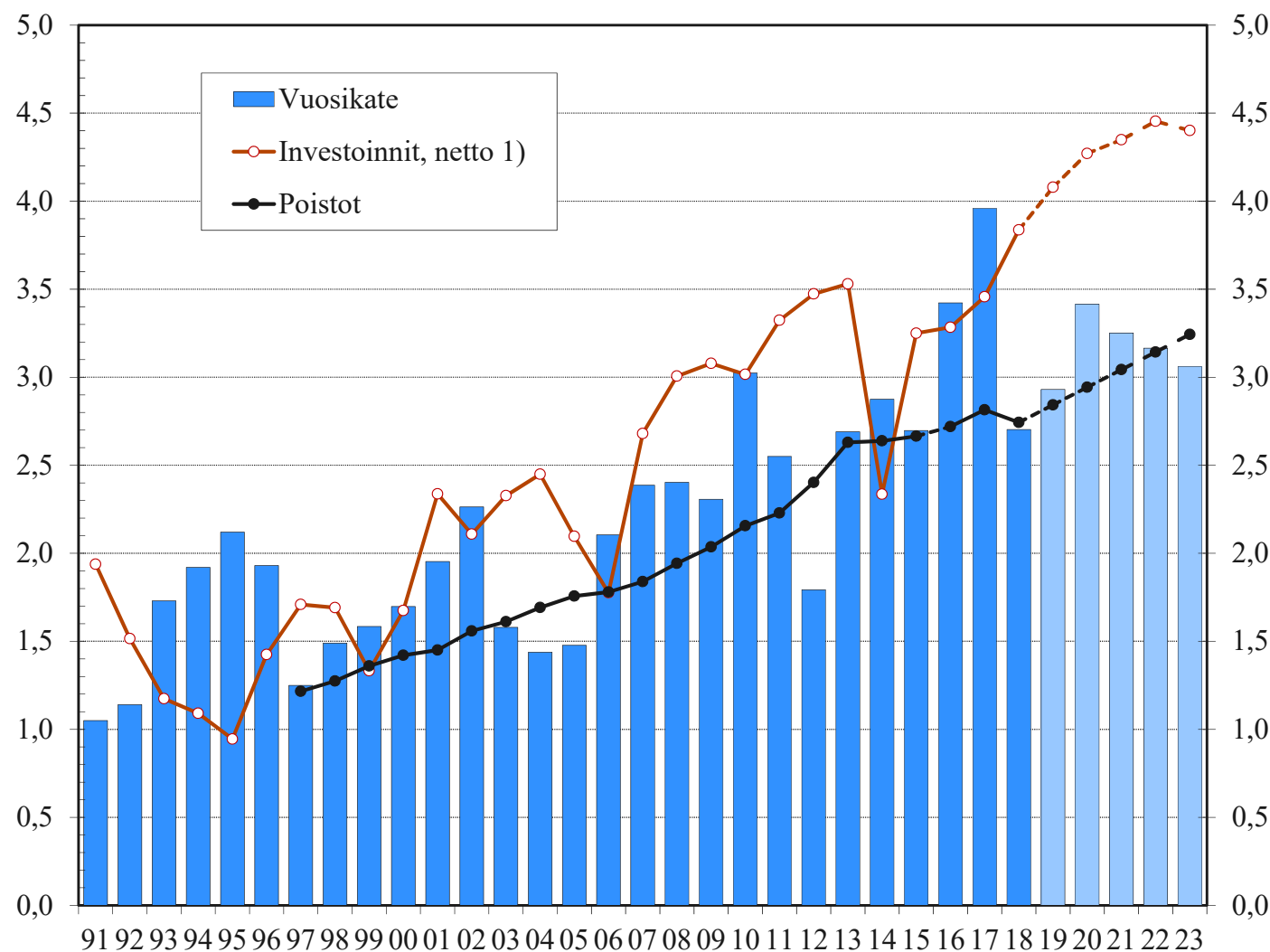
1) Rahoitusjäämä = Toiminnan ja investointien rahavirta = Tulorahoitus + investoinnit, netto
Tulorahoitus = Vuosikate + satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen korjauserät

Kuntasektorin vuosikate, poistot sekä investoinnit¹⁾ 1991-2023 (painelaskelman mukaan) mrd.€

1) Investoinnit, netto =
Käyttöomaisuusinvestoinnit-rahoitusosuudet
- käyttöomaisuuden myyntitulot.

Vuoden 2014 nettoinvestointien tasoon
vaikuttaa kunnallisten liikelaitosten
yhtiöittäminen.

Lähde: Vuodet 1991-2018 Tilastokeskus,
Vuosien 2019-2023 arviot VM 4.4.2019

Kuntatalouden ennusteeseen liittyviä taustatietoja

- Kuntatalousohjelmassa julkaistiin myös:
 - Peruspalvelujen hintaindeksiennuste: +2,4 % (2019), +3,0 % (2020)
 - Kuntien ansiotasoindeksi: 3,6 % (2019), +3,8 % (2020)
 - Molemmat nousivat hieman talven ennusteesta.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BKT ja työllisyys							
BKT:n arvo, mrd. euroa	223,9	233,6	241,7	249,8	257,6	265,1	272,1
BKT, määrän muutos, %	2,7	2,3	1,7	1,4	1,2	1,0	0,7
Työllisten määrä, muutos-%	1,0	2,7	1,2	0,4	0,3	-0,2	-0,4
Työttömyysaste, %	8,6	7,4	6,3	6,1	6,0	6,1	6,3
Työllisyysaste (15-64-vuotiaat), %	69,6	71,7	72,7	73,2	73,6	73,5	73,3
Palkkasumma, muutos-%	2,2	4,7	4,0	3,7	3,4	2,8	2,6
Eläketulot, muutos-%	3,1	3,2	3,6	3,3	3,6	3,7	3,5
Hinnat ja kustannukset, %							
Yleinen ansiotaso, muutos	0,2	1,8	2,8	3,3	3,1	3,0	3,0
Kuntien ansiotaso, muutos	-1,1	1,3	3,6	3,8	3,1	2,8	2,8
Kuluttajahinnat, muutos	0,7	1,1	1,2	1,5	1,7	1,8	1,8
Rakennuskustannusindeksi	0,3	2,3	2,1	2,3	2,4	2,2	2,0
Kotimarkkinoiden perushintaindeksi	4,9	4,7	2,3	2,4	2,3	2,1	2,0
Valtionosuusindeksi:							
Peruspalvelujen hintaindeksi ¹⁾ , muutos	-1,1	1,4	2,4	3,0	2,7	2,6	2,5
Valtionosuusindeksi, muutos	-0,5	1,4	1,6	2,7	2,7	2,6	2,5

Lähde: VM / Kansantalousosasto

1) Peruspalvelujen hintaindeksi, jossa huomioitu ansiotasoindeksissä lomarahojen leikkaus v. 2017 ja palautuminen v. 2020 TK:n ilmoittaman mukaisena (1,46 %-yksikköä)

Kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksuja

Prosenttia maksun perusteena olevasta palkasta)

MAKSU/VUOSI	2017	2018	2019	2020*	2021*	2022*
Sairausvakuutusmaksu	1,08	0,86	0,77	1,35	1,36	1,36
Työttömyysvakuutusmaksu	3,30 ^{a)}	2,60 ^{b)}	2,05 ^{c)}	2,05 ^{d)}	1,80 ^{d)}	1,80 ^{d)}
Kevan jäsenyhteisön eläkemaksu (keskim.)	21,95	21,60	21,20 ^{e)}	20,80	20,80	20,80
- Työnantajan osuus palkkaperusteisesta eläkemaksusta ^{e)} (sis. työkyvyttömyyseläkemaksun)	17,05	16,75	17,25	16,85	16,85	16,85
- varhaiseläkemenooperusteinen maksu ^{f)}	0,90	1,00	-			
- eläkemenooperusteinen maksuosa ^{g)}	4,00	3,85	3,95	3,95	3,95	3,95
Valtion eläkejärjestelmän kuntasektorin maksu	16,99	16,88	16,90	16,50	16,50	16,50
MUUT (keskimäärin)	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70
Työnantajan maksut (keskimäärin)	26,53	25,29	24,29	24,47	24,23	24,23
Maksumuutos, %-yksikköä ed. vuodesta	-2,91	-1,25	-1,00	+0,18	-0,24	0,00
Vakuutetun eläkemaksu (alle 53 v. tai yli 62 v.)	6,15	6,35	6,75	7,15	7,15	7,15
Vakuutetun eläkemaksu (53-62 v.)	7,65	7,85	8,25	8,65	8,65	8,65

^{e)} Vuodesta 2019 palkkaperusteinen eläkemaksu on kokonaiseläkemaksu, joka sisältää työnantajan ja työntekijän eläkemaksun sekä uuden työkyvyttömyyseläkemaksun. **Taulukossa km. työnantajan osuus.**

^{f)} Varhe poistui 2019. Sen korvasi jäsenyhteisökohtaisesti vaihteleva työkyvyttömyyseläkemaksu, joka peritään osana palkkaperusteista maksua.

^{g)} Eläkemenooperusteista maksua maksetaan niistä maksussa olevista eläkkeistä, jotka ovat karttuneet jäsenyhteisön palveluksessa ennen vuotta 2005.

^{a)} 0,80 % palkkasumman ensimmäiseen 2 059 500 euroon asti

^{b)} 0,65 % palkkasumman ensimmäiseen 2 083 500 euroon asti

^{c)} 0,50 % palkkasumman ensimmäiseen 2 086 500 euroon asti

^{d)} Palkkasummarajan ylittävältä osalta

Eläkejärjestelmien erillisyyssraportti julki. Kuntaliitto jätti raportista lausunnon.

- Yhdistymisen jälkeen kuntatyönantajan maksu määräytyisi TyEL:in kustannustason mukaan TyEL-tasaisen eläketurvan osalta
 - Kunnat voivat valita eläkelaitoksen
- Kunnat vastaavat myös Julkis-Kevaan jätetystä TyEL:iä paremmasta eläketurvasta sekä neutralointisumman rahoituksesta
- Yhdistyminen lähentää hyvin pitkällä aikavälillä kuntasektorin eläkemaksun yksityiselle tasolle
- Eläkejärjestelmien yhdistymisellä on mahdollisuus saavuttaa yksi, erillisiä eläkejärjestelmiä vahvempi eläkejärjestelmä
- Näiden tekijöiden vuoksi Kuntaliitto tukee ehdotusta eläkejärjestelmien yhdistämisestä
- Jatkotyössä on kuitenkin minimoitava edellä mainittuja riskejä ja varattava valmistelulle riittävä työrauha

Lisätietoa

- www.kuntaliitto.fi
- Raportti:
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161385>
- Lausunnot:
https://stm.fi/hanke?tunnus=STM059:00/2018#kuuleminen_4a8bb765-428c-4294-bbbc-2d30a131e034

Tulevalla hallituskaudella kuntien asukkaat tarvitsevat vaikuttavia ja hyvin tuotettuja palveluita. Palveluiden rahoitus tulee olla kestävällä tasolla, eikä kuntien valtionosuuksia saa enää leikata.

Minna Punakallio
pääekonomisti

Kuntien veroennustekkehikot päivitetty

Taloustorstai

2.5.2019

Benjamin Strandberg
@bestrandb

Koko maata koskeva kuntien verotulojen ennustekehikko päivitettiin 17.4.2019

<https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/talous/verotus/verotulojen-ennustaminen-verotulojen-ennustekehikko>

- Kehikossa esitetyt arviot vuosille 2019–2023 perustuvat pääosin kevään Kuntatalousohjelmassa esitettyihin arvioihin kansantalouden kehityksestä.
- Tämän lisäksi on huomioitu valtiovarainministeriön maaliskuussa 2019 laatima ennuste kuntien verotulojen kehityksestä.
- Keskusteluja verotulojen kehityksestä on käyty valtiovarainministeriön ja Verohallinnon kanssa.

Kunnallisveroennusteessa huomiodut seikat

- Verovuoden 2017 valmistunut verotus, maaliskuun 2019 kunnallisverotilitykset, kuntien veroprosenttien muutokset vuodelle 2019 sekä vuoden 2018 loppuun mennessä voimaan saatetut verolakien muutokset.
- Ansiotasoindeksin mukaiset tarkastukset on tässä versiossa huomioitu myös vuosille 2020-2023.
- Palkkojen, eläkkeiden, työttömyysturvakorvausten sekä muiden veronalaisten sosiaalietuuksien muutokset verovuodelle 2018 perustuvat Verohallinnon tulokehitystilaston tietoon (15.4.2019).

Kunnallisveron odotetaan nousevan yli 5 %

- Kunnallisveron tilitysten osalta kuntaryhmän jako-osuus verovuodelle 2019 on **61,38** prosenttia.
- Syyt vahvaan kasvuun (5,1 %) löytyvät osittain jäännösverojen maksun aikaistumisesta johtuvasta kertaluonteisesta verotulojen lisäyksestä sekä keskimääräisen kunnallisveroprosentin 0,04 prosenttiyksikön noususta vuodelle 2019.
- Myös työllisyyden positiivinen kehitys odotetaan vihdoin tuovan kasvavia kunnallisverotuloja.

Alkuvuoden Tulorekisterin ilmoitusongelmat

- Verovuoden 2019 ennakot helmi- ja maaliskuussa jääneet arvioitua alhaisemmiksi. Puuttumaan jääneet ennakot tilitetään kunnille tulevana kuukausina, kunhan Tulorekisteriin liittyvät ongelmat ovat ratkaistu.
- Kaikki työnantajat eivät ole pystyneet antamaan tarvittavia ilmoituksia Tulorekisteriin ilmoittajan ohjelmistossa ilmenneiden ongelmien takia. Joidenkin kuntienkin osalta on ilmennyt ongelmia - näiden ennakonpidätykset ja sosiaaliturvamaksut ovat näin ollen jääneet perimättä.
- Helmikuun - huhtikuun kertymättä jääneet kunnallisveron tilitykset ovat arviolta ainakin reilu 200 miljoonaa euroa. Vanhempien verovuosien tilitykset olivat myös huhtikuussa ennusteiden mukaisia.

Kunnallisveron alaiset ansiotulot

- Verovuoden 2018 osalta tulokehitystilaston mukaiset muutokset
- Palkkasumma vahvassa kasvussa – kuitenkin verrattain maltillinen kehitys vuosille 2019-2023
- Vahvistunut työllisyys näkyy työttömyysturvamaksujen ja muiden sosiaaliturvaetuuksien kovassa laskussa
- Maa- ja metsätalouden ansiotuloissa myös voimakasta laskua

KUNNALLISVERON VEROPOHJA					KOKO MAA , Milj. €		
ANSIOTULOT	2017	2018**	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
Palkkatulot yhteensä	85 763	89 500	92 900	96 200	99 300	102 000	104 600
Muutos %	2,4	4,3	3,8	3,6	3,2	2,7	2,5
Eläketulot	31 045	31 820	32 970	34 060	35 290	36 560	37 800
Muutos %	3,1	2,5	3,6	3,3	3,6	3,6	3,4
Työttömyysturva	4 401	3 830	3 490	3 450	3 470	3 590	3 800
Muutos %	-9,6	-12,9	-8,9	-1,1	0,5	3,6	5,9
Muut sos.turvaetuudet	2 703	2 610	2 690	2 740	2 780	2 820	2 880
Muutos %	-4,1	-3,5	3,1	1,9	1,5	1,4	2,1
Maa- ja metsätalous	764	650	620	630	640	660	680
Muutos %	-8,0	-14,9	-4,6	1,6	1,6	3,1	3,0
Elinkeinoim. + muut	4 479	4 510	4 650	4 810	4 960	5 110	5 260
Muutos %	-1,5	0,7	3,1	3,4	3,1	3,0	2,9
ANSIOTULOT YHTEENSÄ	129 155	132 920	137 320	141 890	146 440	150 740	155 020
Muutos %	1,8	2,9	3,3	3,3	3,2	2,9	2,8

Kunnallisveron alaiset vähennykset ja maksettava kunnallisvero

- Verovuosien 2018 ja 2019 osalta huomioitu veroperustemuutokset
- ATI –tarkistukset myös huomioitu verovuosille 2020 - 2023
- Maksettava kunnallisveron odotetaan kasvavan tasaisesti reilu 3,5 % vuosina 2019 - 2023

VÄHENNYKSET	2017	2018**	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
Palkansaajan vak.maksut	7 827	8 830	9 160	9 510	9 600	9 890	10 130
% palkoista	9,1	9,9	9,9	9,9	9,7	9,7	9,7
Vähennetyt matkakustan.	1 519	1 580	1 620	1 660	1 700	1 740	1 770
Muut tulonhankk. vähennykset	3 011	3 050	3 070	3 090	3 110	3 130	3 150
Eläketulovähennys	6 388	6 180	6 100	6 190	6 350	6 530	6 730
% eläkkeistä	20,58	19,42	18,50	18,17	17,99	17,86	17,80
Ansiotulovähennys	6 244	6 300	6 270	6 200	6 120	6 020	5 920
Perusvähennys	3 361	3 360	3 690	3 830	3 860	3 870	3 890
Vapaaeht. eläkem. + muut väh.	342	310	310	310	310	300	300
VÄHENNYKSET YHT.	28 693	29 610	30 220	30 790	31 050	31 480	31 890
<i>Muutos %</i>	7,9	3,2	2,1	1,9	0,8	1,4	1,3

Ansiotulo - vähennykset	100 462	103 310	107 100	111 100	115 390	119 260	123 130
Tuloveroprosentti, painotettu ka	19,89	19,84	19,88	19,88	19,88	19,88	19,88
VERO (Tulon perusteella)	19 978	20 501	21 291	22 086	22 939	23 708	24 478
Työtulovähennys	1 098	1 240	1 320	1 370	1 400	1 430	1 460
Muut vähenn. verosta	350	291	301	336	379	378	388
Vähenn. verosta yhteensä	1 449	1 531	1 621	1 706	1 779	1 808	1 848
MAKSETTAVA VERO	18 529	18 970	19 670	20 380	21 160	21 900	22 630
<i>Muutos %</i>	-1,4	2,4	3,7	3,6	3,8	3,5	3,3

Arvioitu tilitettävä kunnallisvero 2019-2023

- Verovuoden 2019 tilitykset odotetaan kasvavan 3,1 % tänä vuonna
- Verotuksen joustavan valmistumisen johdosta ennakonpalautukset näkyvät edellisen verovuoden ennakoissa
- Verovuoden 2017 jäännösverot nostavat kertaluontoisesti vuoden 2019 kertymäärviota

KUNNALLISVERON TILITYKSET				KOKO MAA , Milj.€		
TA -VUODEN ENNAKOT	2018	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
Koko maan kertymä	31 770	32 810				
<i>Kuntaryhmän jako-osuus</i>	<i>0,6162</i>	<i>0,6138</i>				
Tilitys kunnille TA-vuodelta	17 810	18 360	19 060	19 810	20 500	21 180
<i>Muutos %</i>	<i>1,3</i>	<i>3,1</i>	<i>3,8</i>	<i>3,9</i>	<i>3,5</i>	<i>3,3</i>
<i>Osuus maksettavasta %</i>	<i>93,9</i>	<i>93,3</i>	<i>93,5</i>	<i>93,6</i>	<i>93,6</i>	<i>93,6</i>
TILITYKSET ED. VUODELTA	2018	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
Ennakot (tammi-lokakuu)	2 230	1 200	1 270	1 290	1 320	1 310
Maksuunpanotilitys + muut	-1 697	-280	-240	-240	-240	-250
Tilitys kunnille ed.vuodelta	533	920	1 030	1 050	1 080	1 060
TILITYKSET VUODELTA t-2	2018	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
Jäännösverot + muut	357	370	150	160	160	160
TILITYKSET AIK. VUOSILTA	2018	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
Muut tilitykset	57	60	50	50	50	50
TILITYKSET YHTEENSÄ	18 758	19 710	20 290	21 070	21 790	22 450
<i>Muutos %</i>	<i>-0,8</i>	<i>5,1</i>	<i>2,9</i>	<i>3,8</i>	<i>3,4</i>	<i>3,0</i>

Yhteisövero- ennuste vuoteen 2023

Kuntaryhmän yhteisöveron jako-osuutta korotettiin verovuodelle 2018 laskennallisesti 60 milj. euron edestä varhaiskasvatusmaksujen alennusten kompensatioksi. Verovuonna 2018 jako-osuus on näin ollen 31,35 %.

- Arvioissa vuosille 2018–2023 on pohjana käytetty valtiovarainministeriön ennustetta yhteisöjen verotettavasta tulosta ottaen huomioon maksuunpantujen ennakkovero-kehitys.
- Ennusteen taustalla on kansantalouden tilinpidon toimintaylijäämän muutos sekä yhteisöverotilitykset maaliskuun loppuun asti.
- Jako-osuudet laskee hieman verovuodelle 2019 ja nousee taas verovuodelle 2020

MAKSETTAVA YHTEISÖVERO					KOKO MAA , Milj.€		
VEROVUOSI	2017	2018**	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
VEROTETTAVA TULO	28 128	30 130	31 570	32 800	34 360	35 530	36 480
Muutos %	1,9	7,1	4,8	3,9	4,8	3,4	2,7
Yhteisöveroprosentti	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
MAKSUUNPANTAVA VERO	5 626	6 030	6 310	6 560	6 870	7 110	7 300
Yhtiöveron hyvitys	0	0	0	0	0	0	0
MAKSETTAVA YHTEISÖVERO	5 626	6 030	6 310	6 560	6 870	7 110	7 300
Kuntaryhmän osuus	0,3034	0,3135	0,3130	0,3133	0,3133	0,3133	0,3133
KUNTIEN OSUUS YHT.VEROSTA	1 716	1 890	1 980	2 060	2 150	2 230	2 290
Muutos %	0,0	10,1	4,8	4,0	4,4	3,7	2,7

Yhteisövero- ennuste vuoteen 2023

- Elinkeinoverolain korkovähennysrajoitusta koskevaa sääntelyä muutettiin vuodesta 2019 alkaen syksyllä 2018 annettavan hallituksen esityksen mukaisesti
- Tämän arvioidaan lisäävän yhteisöveron tuottoa vuonna 2019 noin 10 miljoonalla eurolla, josta kuntien osuus on 3 miljoonaa euroa - kuntien osuutta yhteisöveron jako-osuudesta alennettiin verotuoton lisäystä vastaavasti noin -0,05 % -yksiköllä 31,30 %: iin.
- Vuodelle 2020 kuntaryhmän jako-osuus nousee 31,33 %:iin

HUOM!
Huhtikuun tilityksissä muutama vanhempi suurehko vero-oikaisu ja TA-vuoden ennakot kehittynyt hieman odotettua vaimeammin

YHTEISÖVERON TILITYKSET						
TILIVUOSI	2018	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
Verovuodelta 2017	353	10	0	0	0	0
Verovuodelta 2018	1 402	360	10	0	0	0
Verovuodelta 2019	110	1 510	320	10	0	0
Verovuodelta 2020		100	1 620	330	10	0
Verovuodelta 2021			100	1 690	330	10
Verovuodelta 2022				110	1 770	350
Verovuodelta 2023					110	1 810
Verovuodelta 2024						110
TILITYKSET YHTEENSÄ	1 857	1 980	2 050	2 140	2 220	2 280
<i>Muutos %</i>	-0,6	6,6	3,5	4,4	3,7	2,7

Kaikkien verolajien kertymäarviot vuoteen 2023

KUNTIEN VEROTULOT YHTEENSÄ				KOKO MAA , Milj.€		
TILIVUOSI	2018	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
Verolaji						
Kunnallisvero	18 758	19 710	20 290	21 070	21 790	22 450
<i>Muutos %</i>	-0,8	5,1	2,9	3,8	3,4	3,0
Yhteisövero	1 857	1 980	2 050	2 140	2 220	2 280
<i>Muutos %</i>	-0,6	6,6	3,5	4,4	3,7	2,7
Kiinteistövero	1 813	1 890	1 920	1 940	1 960	1 990
<i>Muutos %</i>	2,2	4,2	1,6	1,0	1,0	1,5
VEROTULOSSI KIRJATTAVA	22 428	23 580	24 260	25 150	25 970	26 720
<i>Muutos %</i>	-0,5	5,1	2,9	3,7	3,3	2,9

Reilun 5 % kasvua verotuloissa kuluvana vuonna - ensi vuodelle povataan vajaa 3 %
Kunnallisveroissa alhaisempi taso vrt. kevään Kuntatalousohjelmaan (mm. varovaisempi
palkkasumman kehitys)

Kiitos mielenkiinnosta!

Benjamin Strandberg

+358 50 594 0603

benjamin.strandberg@kuntaliitto.fi

@bestrandb

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Onnistuva Suomi tehdään lähellä

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

Valtionosuudet

Taloustorstai

2.5.2019

Sanna Lehtonen
@lehtonenKL

Sannalle tulleita kysymyksiä

- Miten **arvioida** vuoden 2020 valtionosuuksia?
- Onko oletettavissa, että valtionosuudet **laskisivat** seuraavien parin vuoden aikana radikaalisti?
- **Uudistetaanko** järjestelmää kokonaisuutena nyt kun sote-/maku-uudistus kaatui?

TEKNINEN

Kuntatalousohjelma 2020–2023, Kevät 2019

Valtiovarainministeriön julkaisuja – 2019:30

Kunta-asiat

Kuntatalousohjelma

Kuntatalousohjelma vuosille 2020–2023 on laadittu kevään 2019 ns. teknis- (JTS) valmistelun yhteydessä. Kuntatalouden tilaa ja hallituksen toimenpiteitä kuvataan uusimman käytössä olevan tiedon pohjalta.

Kuntatalousohjelma arvioi kuntatalouden ke-

Kuntatalousohjelman painopiste on kuntatalouden kehitysnäkymien ja valti- Toimenpiteiden vaikutuksia on arvioitu koko kuntatalouden lisäksi kuntako- rahoitusperiaatteen toteutumisen näkökulmasta.

Kuntatalousohjelma on valmisteltu valtiovarainministeriön nimeämässä si- keskeiset kuntien tehtävälainsäädäntöä ja kuntatalouteen vaikuttavia valti- ministeriöt sekä Suomen Kuntaliitto. Valtion ja kuntien välinen neuvottelu- neuvottelukunnassa sekä sille valmistelutyötä tekevässä talousjaostossa.

Kuntatalousohjelma 2020–2023, kevät 2019 PDF 1,8MB

Kuntatalousohjelma 2020–2023, esitysmateriaali PDF 712kB

Aikaisemmat kuntatalousohjelmat:

Valtiovarainministeriö,

Kuntatalousohjelma 2020–2023

Julkaistu 4.4.2019

Seuraava päivitys (Syksy 2019)
julkaistaan 9-10/2019

Google: "Kuntatalousohjelma 2020"

Kuntatalous- ohjelma vuosille 2020-2023 julkaistiin 4.4.2019.

Valtionosuuden muutos **+12 %** vuodesta 2019 vuoteen 2020!

Taulukko 14. Kuntien ja kuntayhtymien valtionavut, milj. euroa, kehysvuodet vuoden 2020 hintatasossa

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Laskennalliset valtionosuudet	9 634	9 547	10 571	10 531	10 751	10 987
VM, peruspalvelujen valtionosuus	8 577	8 492	9 481	9 442	9 657	9 897
OKM ¹	1 057	1 056	1 090	1 089	1 093	1 090
– siitä kuntayhtymät	993	995	1 010	1 008	1 008	1 008
Muut valtionavut hallinnonaloittain, yht.	1 106	997	956	905	885	883
OM	30	20	3	7	7	11
SM	5	5	5	5	5	5
VM	149	43	50	50	50	50
OKM	230	225	204	196	196	196
MMM	6	6	7	6	6	6
LVM	40	40	40	40	40	40
TEM	222	222	202	259	255	250
STM	398	405	431	330	316	316
YM	26	30	15	12	9	9
Valtionavut yhteensä	10 740	10 544	11 527	11 436	11 635	11 870

Miten tulisi ottaa huomioon vuoden 2020 talousarvion valmistelussa?

Peruspalvelujen valtionosuus (VM) kasvaa +989 miljoonaa euroa vuonna 2020

Lähde: Kuntatalous-
ohjelma vuosille
2020-2023
(4.4.2019).

- Kuntien valtionavut ovat vuonna 2020 noin **11,5 mrd. euroa**.
- Peruspalvelujen valtionosuus on tästä 9,5 mrd. euroa, jossa on **lisäystä vuoteen 2019 verrattuna noin 1,0 mrd. euroa**.
- Kasvu johtuu
 - **Kilpailukyky sopimuksen** päättymisestä: **lomarahojen leikkaukseen** liittyvän valtionosuuden vähennyksen päättyä vuoteen 2019 (**+315 milj. €**)
 - kevään 2018 julkisen talouden suunnitelmassa päätetystä kilpailukyky sopimukseen liittyvästä **kompensaatiosta** (kaksinkertainen valtionosuusleikkaus) (**+237 milj. €**),
 - **indeksikorotuksesta** (määräaikainen laki indeksijäädytyksistä vuosina 2016-2019 päättyy) (**+187 milj. €**),
 - valtion ja kuntien välisestä **kustannustenjaon tarkistuksesta** (**+101 milj. €**) sekä
 - **verotulomenetysten kompensaatioiden** kasvusta (**+215 milj. €**).

Valtionosuudessa huomioon otettava indeksikorotus on **+ 2,7 % (+187 milj. €) vuonna 2020**

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Valtionosuusindeksi:							
Peruspalvelujen hintaindeksi ¹⁾ , muutos	-1,1	1,4	2,4	3,0	2,7	2,6	2,5
Valtionosuusindeksi, muutos	-0,5	1,4	1,6	2,7	2,7	2,6	2,5

Lähde: Kuntatalousohjelma vuosille 2020-2023 ([4.4.2019](#)), liite 3 (s. 80).

Kuntatalous- ohjelma 2020-2023

Taulukko 14.
Kuntien ja kuntayhtymien
valtionavut, milj. euroa

(sivu 53)

Taulukko 14. Kuntien ja kuntayhtymien valtionavut, milj. euroa, kehysvuodet vuoden 2020 hintatasossa

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Laskennalliset valtionosuudet	9 634	9 547	10 571	10 531	10 751	10 987
VM, peruspalvelujen valtionosuus	8 577	8 492	9 481	9 442	9 657	9 897
OKM ¹	1 057	1 056	1 090	1 089	1 093	1 090
– siitä kuntayhtymät	993	995	1 010	1 008	1 008	1 008
Muut valtionavut hallinnonaloittain, yht.	1 106	997	956	905	885	883
OM	30	20	3	7	7	11
SM	5	5	5	5	5	5
VM	149	43	50	50	50	50
OKM	230	225	204	196	196	196
MMM	6	6	7	6	6	6
LVM	40	40	40	40	40	40
TEM	222	222	202	259	255	250
STM	398	405	431	330	316	316
YM	26	30	15	12	9	9
Valtionavut yhteensä	10 740	10 544	11 527	11 436	11 635	11 870

Valtionosuuden muutos 2019 → 2020 on **+12 %** ja
2020 → 2021 on **-0,4 %**.

Lopullinen laskelma kunnan valtionosuudesta ja kotikuntakorvauksista vuonna 2019

Lähde: VM / OKM 31.12.2018

Kunta	A Asukas- luku	B Kunnan perus- palvelujen valtionosuus	C siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	D Muut opetus- ja kulttuuri- toimen valtionosuudet	E Valtion- osuudet yhteensä	F	G MUUTOS 2018 --> 2019	H
	31.12.2017						prosenttia	€/asukas
Kaikki kunnat	5 483 64						-0,8 %	-13
49 Espoo	279 04						9,6 %	15
79 Harjavalta	7 15						-9,6 %	-148
109 Hämeenlinna	67 66						-3,5 %	-47
139 Ii	9 96						-1,2 %	-32
146 Ilomantsi	5 12						0,3 %	13
181 Jämijärvi	1 86						-3,4 %	-101
205 Kajaani	37 23						-1,0 %	-28
244 Kempele	17 53						-1,4 %	-20
271 Kokemäki	7 38						0,6 %	13
433 Loppi	8 02						2,0 %	38
505 Mäntsälä	20 80						-0,4 %	-5
531 Nakkila	5 521	11 271 053	3 083 424	-465 239	10 805 814	-295 255	-2,7 %	-53
694 Riihimäki	29 021	35 945 365	637 983	-1 177 382	34 767 983	-504 184	-1,4 %	-17
702 Ruovesi	4 459	13 757 104	2 772 836	-697 890	13 059 214	-547 650	-4,0 %	-123
758 Sodankylä	8 545	25 847 788	2 716 496	-718 928	25 128 860	-543 873	-2,1 %	-64
832 Taivalkoski	4 058	18 083 011	3 736 731	-158 085	17 924 926	-10 796	-0,1 %	-3
845 Tervola	3 068	10 052 938	2 229 761	-80 560	9 972 378	-308 158	-3,0 %	-100
853 Turku	189 669	216 337 445	541 192	35 409 924	251 747 369	-4 633 042	-1,8 %	-24

**Kuntakohtaiset
valtionosuuslaskelmat
8.5.2019
www.kuntaliitto.fi**

**Harkinnan-
varainen
valtionosuuden
korotus
haettavissa
muutaman
vuoden tauon
jälkeen taas
vuonna 2019**

**Hakuilmoitus
julkaistaan
toukokuussa!**

Valtionosuudet

puolueiden vastauksissa hallitus-tunnustelijalle 30.4.2019

"Valtionosuusjärjestelmää uudistettaessa **harva-asutuksen** ja **saaristoisuuden** tulee olla valtionosuuksia korottava kriteeri."

vasemmisto

"Mikäli talouden keskeisissä tavoitteissa ml. työllisyysasteen nostamisessa, ei edetä, tulee hallituksen tarvittaessa ryhtyä toimiin julkisen talouden rahoitusaseman tasapainon saavuttamiseksi **menosopeutuksin**."

KOKOOMUS

"Valtionosuusjärjestelmässä on huomioitava nykyistä paremmin **metropolialueen** ja **suurten kaupunkien** erityishaasteet."

"Kaikkien koulutusasteiden ja tutkimuksen **perusrahoituksen** tulee olla pitkäjänteistä ja ennakoitavaa. Lyhyen aikavälin projektien [valtionavustus] sijaan tarvitaan riittävä perusrahoitus [valtionosuus]."

"**Perusterveydenhuollon** resursseja pitää lisätä, erityisesti lääkäri- ja muita vakansseja."

"On tärkeää säilyttää **lähikoulut**. **Erityisoppilaille** pitää antaa opetusta erillisissä luokissa."

"Vanhustenhoidon epäkohtiin puututaan muun muassa tiukemmalla lainsäädännöllä ja riittäville resursseille, eikä Keskusta hyväksy **valtionosuuksien leikkauksia**, joilla vaarannetaan kuntien peruspalveluita kuten sivistystoimi, varhaiskasvatus ja vanhushoiva."

"Kuntien valtionosuusjärjestelmää on uudistettava siten, että myös **alhaisen syntyvyyden kunnissa** voidaan tarjota laadukas varhaiskasvatus ja perusopetus lapsille."

"**Sote-alueen rahoituksen** tulee perustua valtionosuusjärjestelmään ja kuntaveroon sisältyvään sote-osuuteen."

Kristillisdemokraatit
ARVOISTASI POLITIIKKAA.

"Sote-kunnat saivat **verotusoikeuden**, mikä vahvistaisi niiden aitoa itsehallintoa ja liikkumavaraa palveluiden järjestämiseksi. Lisäksi ne saavat valtionosuuksia ja voivat periä asiakasmaksuja. Jokainen sote-kunta kuuluisi myös yhteen viidestä **erityisvastuualueesta**, jotka vastaavat erityisen vaativan tason palveluiden järjestämisestä."

Kuntaliiton Taloustorstai

- ajankohtaistietoa kuntien taloudesta

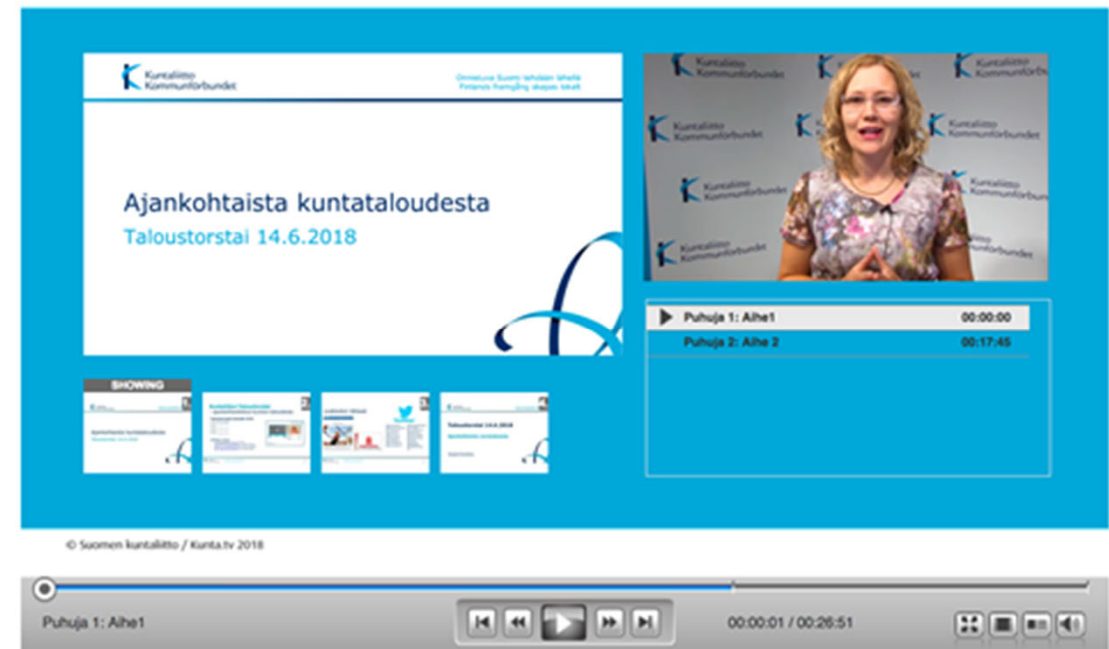
Taloustorstai

Taloustorstait

- TO 2.5.2019
- TO 13.6.2019

Lisätiedot ja aiheitoiveet:

- kehittämispäällikkö Sanna Lehtonen,
sanna.lehtonen@kuntaliitto.fi , p. 050 575 9090
- tutkimussihteeri Tuija Valkeinen,
tuija.valkeinen@kuntaliitto.fi, p. 050 548 1440

Kiitokset mielenkiinnosta!

Sanna Lehtonen

050-5759090

Sanna.Lehtonen@kuntaliitto.fi

@lehtonenKL

Onnistuva Suomi tehdään lähellä

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Ajankohtaista arvonlisäverotuksesta

Taloustorstai

2.5.2019

Pekka Montell, erityisasiantuntija, verotus

Ajankohtaista arvonlisäverotuksesta

- Velvoiteautopaikkamaksut
- Velvoiteväestösuojamaksut
- ICT-putkiston vuokraus
- Prosenttiperiaatteen mukainen taidevelvoitemaksu

Velvoiteautopaikat

- Kaavassa määritetty autopaikkojen lukumäärä asuntoa tai kerros-m²:ia kohden=rakennusvelvoite kiinteistön omistajille=velvoiteautopaikka
- Vapaaksiosto (MRL 156 § 2 mom.)= kaupunki osoittaa tarvittavat autopaikat, kustannuksia vastaava korvaus/kunnan hyväksymä maksuperuste
- Kiinteistön omistaja vapautuu velvoitteesta rakentaa kaavan mukainen pysäköintipaikka
- Velvoiteautopaikat osoitetaan kunnallisen pysäköintilaitoksen rakennuttamaan ja ylläpitämään vuoropysäköintilaitokseen
- Kiinteistön omistajat maksavat korvauksen kaupungille
- Velvoiteautopaikkakorvausta ei voi luovuttaa edelleen eikä sitä palauteta

Velvoiteautopaikat

- Kunnallisen pysäköintilaitoksen investointien alv/verollinen käyttö
 - Helsingin hallinto-oikeus 29.3.2017 17/0167/4 (Huom! Velvoiteautopaikkamaksut suoritettiin pysäköintilaitokselle)
 - Velvoiteautopaikkamaksu korvausta rakentamisvelvoitteesta vapautumisesta
 - Laskuttaja käsittelee rahoituseränä
 - Pysäköintihallitoiminta täysin veronalaista (AVL 29 § 2 mom 5 k)
- Velvoiteautopaikkamaksujen verokohtelu?
 - Maankäyttö- ja rakennuslaki 156 § 2 mom
 - Velvoiteautopaikkojen tarjoaminen viranomaistoimintaa → perustuvat kaavaan
 - Verottomia tuloja

Väestönsuojat

- Uudisrakennukset: rakennuksen omistajan tehtävä väestönsuoja rakennukseen tai läheisyyteen
- Pelastuslaki 71 §
- Velvoite perustuu myös kaavaan
- Kiinteistöt voivat vapautus rakennusvelvoitteesta lunastamalla väestönsuojapaikat kaupungin yhteiskäyttöväestönsuojasta
- Maksu on palautus- ja siirtokelvoton
- Hallintaoikeus vain suojelutilan aikana
- Kaupunki vastaa käyttökustannuksista
- Investointikustannusten käsittelyt/väestönsuojamaksun verollisuus?

ICT-putkiston vuokraus

- Kaupunki investoinut ICT-putkistojen rakentamiseen
- Putkistoissa kulkee operaattoreiden valokuitukaapeleita
- Operaattorit vuokraavat putkistoja kaupungilta
- Vuokraus tarkoitettu pitkäaikaiseksi
- Omistus ei missään vaiheessa siirry vuokralaisille
- Televerkostot sisältyvät pysyvinä rakennelmina kiinteistön määritelmään
- Verotonta vuokrausta varten tehdyistä hankinnoista palautusrajoitus, kustannus vuokriin
- Hakeutuminen verovelvolliseksi kiinteistön käyttöoikeuden luovutuksesta
- Verollinen vuokra operaattorille, hankintojen verot vähennysjärjestelmään

Prosenttiperiaatteen mukainen taidevelvoitemaksu

- Kaupunki perii rakennettavien kiinteistöjen omistajilta taidevelvoitemaksua
- Maksulla katetaan taide- ja valaistushankintoja, jotka päätyvät kaupungin omistukseen, myös esim. kuratointikuluja
- Prosenttiperiaate
- Käyttökustannukset
- Ei perustu kaavamääräykseen
- Maksu pakollinen, peritään uusien tonttien luovutuksen yhteydessä
- Rakennusluvan saaminen ei edellytä, että maksu suoritettu
- Maksu verollinen/veroton? Vaikutus palautusjärjestelmään?
- Varminta laskuttaa verollisena → varma vähennysoikeus

Kiitos mielenkiinnosta!

Pekka Montell

+358 9 771 2138

Pekka.montell@kuntaliitto.fi

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Onnistuva Suomi tehdään lähellä

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

Sote-rahoitusmalli- vaihtoehtoja

Taloustorstai

2.5.2019

Sanna Lehtonen
[@lehtonenKL](#)

Sote-rahoitusmallipohdinnan keskeiset kysymykset

1. Verotusoikeus?
2. Valtionosuus?
3. Kunnan maksuosuus?

Vaihtoehtoisia malleja sote-rahoitukseen (1/2)

Ei testattu tosielämässä

Uusi hallinnon taso +
Verotusoikeus

Vero% leikkaus

Sote- ja maakunta-
uudistus (+ 8.3.2019)

Toimivuus testattu

Nyk. kuntayhtymät

(Suoriteperusteinen)
maksuosuus

Vrt. toisen asteen koulutus

Ylläpitäjän
yksikköhintarahoitus

Tulo-osuusmalli

Kainuun maakunnan
rahoitus (+ 2012)

Oikeus veropohjaan

Vaihtoehtoja
sote-
rahoitusmalleiksi

Vaihtoehtoisia malleja sote-rahoitukseen (2/2)

??? **Vihreät De Gröna** ???

Uusi hallinnon taso + Verotusoikeus

- Väliportaan hallinto
- Veropohjan määrittely

Maksuosuuden määräytymistapoja (1/2)

Suoriteperusteinen

- Laskutus perustuu palvelujen käyttöön aiheuttamisperiaatteen mukaisesti
- Maksuosuuden ennakointi ja ennustettavuus vaikeaa
- Edellyttää kustannuslaskentaa ja tuotteistusta
- Perusteena esim. DRG-järjestelmä
- Edistää kustannusten kasvua?
- Kannustimet kustannusten hillintään?

Kapitaatioperusteinen

- Väestömääräpohjainen
- Paremmin ennakoitava

Tarveperusteinen

- Maksuosuuden määräytymisessä huomioidaan esim. ikärakenne ja/tai sairastavuus (vrt. valtionosuuskriteeristö)
- Paremmin ennakoitava

Maksuosuuden määräytymistapoja (2/2)

Meno-osuusperusteinen

- Prosenttiosuus (sopimushetken) kokonaismenoista
- Esim. kiinteähintaisena sovittu palvelusopimus

Tulo-osuusperusteinen

- Prosenttiosuus sovitusta tulopohjasta
- Toteutuneilla menoilla tai palvelujen käytöllä ei yhteyttä maksuosuuteen
- Vrt. Kainuun maakunnan rahoitus -2012

Yhdistelmä edellä esitellyistä vaihtoehtoista

Kiitokset mielenkiinnosta!

Sanna Lehtonen

050-5759090

Sanna.Lehtonen@kuntaliitto.fi

@lehtonenKL

Onnistuva Suomi tehdään lähellä

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

